

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Punëve të Brendshme - Ministarstvo unutrašnjih poslova -
Ministry of Internal Affairs

IZVEŠTAJ O EX-POST PROCENI
ZAKONA BR. 05/L-134 O LEGALIZACIJI

I

PREDAJI ORUŽJA, MUNICIJE I EKSPLOZIVNIH SREDSTAVA

Institucija predlagач	Pravni departman Ministarstva unutrašnjih poslova
Naslov Izveštaja o ex-post proceni	Izveštaj o <i>ex-post</i> proceni Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava
Kontakt osoba	Almenida BAJRAMI Rukovoditeljka Divizije za nadgledanje sprovođenja zakona, pravne podrške i međuinstitucionalne saradnje u oblasti zakonodavstva Pravni departman Ministarstvo unutrašnjih poslova
Radna grupa	<u>Članovi Radne grupe:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Almenida Bajrami – Pravni departman /MUP – predsedavajuća; 2. Burim Kadriu – Departman za javnu bezbednost /MUP – Zamenik predsedavajuće; 3. Edon Azemi – Departman za javnu bezbednost /MUP – član; 4. Driton Ademi – Departman za javnu bezbednost/MUP – član; 5. Diellza Muja – Pravna kancelarija /KP – članica; 6. Zana Selimi – Pravni departman/MP – članica; 7. Ekrem Ademi – Ministarstvo odbrane – član; 8. Arbnesht Ajvazi – Policija Kosova /MUP – član; 9. Bahri Hyseni – Kancelarija Glavnog tužioca – Državno tužilaštvo – član; 10. Lutfi Raci – Departman za balistiku Kosovska agencija za forenziku /MUP – član; 11. Naim Hajdini – Pravni departman /MUP – član. <u>Stručnjaci:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alain Lapon – UNDP; 2. Mentor Canolli – UNDP; 3. Sali Berisha – ILECU.
Datum:	19. decembar 2023. godine

1. Izveštaj o *ex-post* proceni zakona br. 05/1-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, odobreno Odlukom Vlade Republike Kosovo br.23/180 dana.27.12.2023

IZVRŠNI REZIME

Pitanje oružja je po prvi put uređeno zakonom putem Zakona br. 03/L-143 o oružju, koji je u određenim odredbama uređivao i pitanje legalizacije i amnestije za oružje.

Međutim, tako uređivanje je imalo poteškoće sprovođenja u praksi. Zbog potrebe i značaja pitanja, u vezi sa legalizacijom oružja, bile su predviđene ustavne promene.

Skupština Republike Kosovo putem amandmana br. 23, izmenila je i dopunila član 65. Ustava Republike Kosovo, sledećim tekstom:

„Skupština daje amnestiju relevantnim zakonom, koji treba usvojiti 2/3 glasova svih poslanika Skupštine“.

Ovo u pogledu oružja značilo je zakonom zagantovano pomilovanje za sva fizička i pravna lica koja se prijave za legalizaciju vatrenog oružja u skladu sa zakonom o oružju ili za dobrovoljnu predaju zabranjenog vatrenog oružja i drugih eksplozivnih sredstava u određenom i objavljenom vremenskom periodu, koji može biti predmet krivičnog gonjenja za ova krivična dela u skladu sa relevantnim Krivičnim zakonikom Republike Kosovo.

U okviru niza radnji za ispunjavanje ovog ustavnog zahteva kao i za postizanje glavnog cilja za legalizaciju nelegalnog oružja u Republici Kosovo, Ministarstvo unutrašnjih poslova je 2015. godine izradilo Koncept dokument za legalizaciju oružja i predaju malog i lakog oružja, municije i eksplozivnih sredstava, koji je usvojila Vlada Republike Kosovo.

Štaviše, legalizacija oružja i predaja malog i lakog oružja, municije i eksplozivnih sredstava takođe je bilo povezano za prioritete Vlade Republike Kosovo i usko je povezano sa procesom evropskih integracija, kao i sa drugim međunarodnim obavezama.

Izrađeni Koncept dokumentom je predvideo izradu Zakona o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava. U ovoj obavezi, Ministarstvo unutrašnjih poslova je izradilo zakon koji je usvojila Skupština Republike Kosovo 2017. godine.

Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo¹ 21. aprila 2017. godine i u skladu sa članom 13. stupio je na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja.

Stupanjem na snagu Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, Ministarstvo unutrašnjih poslova je određeno kao nadležni organ za sprovođenje obaveza koje proizilaze iz ovog zakona.

Imajući u vidu da je proces legalizacije i predaje oružja kontinuiran i veoma važan proces, ocenjeno je kao neophodno da se vrši *ex-post* procenu ovog zakona.

Cilj ove inicijative je da se identifikuju izazovi u sprovođenju ovog zakona, sa od posebnog značaja postupak prijave za legalizaciju i predaju oružja, uloga pravnog lica, organa, a posebno da se vidi koji su koraci koje treba preduzeti da bi se ojačalo njegovo sprovođenje.

Konkretnije, ovom procenom se želi saznati da li nakon stupanja na snagu Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, od koje je prošlo skoro (6) godina, da li su na raspolaganju dovoljni izvori za podršku sprovođenju ovog zakona, dali su odgovorne institucije ili mehanizmi za njegovo sprovođenje, postupili u skladu sa svojim nadležnostima i da li je isti u skladu sa drugim pravnim okvirom.

Prilikom izrade ovog izveštaja o *ex-post* proceni, uočene su poteškoće u obezbeđivanju statističkih podataka za navedene slučajeve legalizacije oružja, što je uticalo da izveštaj ne bude potpun zbog nedostatka konkretnih podataka.

S tim u vezi, Ministarstvo unutrašnjih poslova je osnovalo Radnu grupu² koja je dobila mandat da izvrši *ex-post* procenu Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaju oružja, municije i eksplozivnih sredstava. Ovu radnu grupu predvode Pravni departman i Departman za javnu bezbednost Ministarstva unutrašnjih poslova i u kojoj su članovi i predstavnici drugih institucija.

Ovaj izveštaj takođe ističe nekoherentnost i koliziju između zakonskih odredbi ovog zakona i odredaba drugih zakona, kao npr. Zakon o prekršajima, Zakon o opštem upravnom postupku, Krivični zakonik Kosova, gde je evidentna potreba za izmenama i dopunama zakona radi usklađivanja sa relevantnim odredbama ovih zakona, čiji detalji se ogledaju u sledećim tačkama.

U ovoj proceni, odabran je metod „Procena sprovođenja i usklađenosti“ kao jedan od tri (3) vrsta *ex-post* procene, kako bi se u potpunosti procenio proces

¹ Službeni list Republike Kosovo br. 13/od 21. Aprila 2017. godine, dostupan onlajn < <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=14605>>

² Osnovna Odlukom br. 704/2023 od 18.05.2023. godine, Generalne sekretarke Ministarstva unutrašnjih poslova.

spvođenja Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava. Štaviše, ova procena će pokazati da li se sprovođenje sprovodi na pravi način, kao i sa ciljem da se identifikuju faktori koji su pomogli ili otežali njeno adekvatno sprovođenje.

U vezi sa delokrugom procene, ista pokriva zakon u celini.

Na kraju, Izveštaj preporučuje korektivne radnje u vezi sa Zakonom br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava. Konkretnije, preporuke se sastoje od koraka koji se moraju preduzeti da bi se rešili izazovi i praznine koje su identifikovane u vezi sa njegovim sprovođenjem, počev od potrebe da se zakon izmenjuje i dopunjuje kako bi se uskladio sa drugim važećim zakonodavstvom.

I. UVOD

A) Kontekst procene

Tokom procesa praćenja i analize sprovedenih tokom vršenja ove procene, ali i iz ranijih podataka, uočeno je da je sprovođenje zakona od strane nadležnih institucija veoma izazovna, uglavnom zbog nekoliko problema u zakonu i nedostatka ljudskih kapaciteta.

Odabir ovog zakona da mu se vrši *ex-post* procena izvršen je, između ostalog, uzimajući u obzir izuzetan značaj ovog zakona koji ima u oblasti javnog reda i bezbednosti.

Stoga, polazeći od toga i na osnovu zahteva Departmana za javnu bezbednost u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, ovo zadnje je utvrđenoj u *ex-post* proceni Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava.

B) Cilj i delokrug procene

Cilj ovog Izveštaja o *ex-post* proceni je da ukaže na glavne izazove u oblasti legalizacije, predaje oružja i izazove organa i institucija sa pravnog, institucionalnog i funkcionalnog aspekta, sa posebnim naglaskom na analizu sprovođenja i usklađivanje ovog zakona sa drugim važećim zakonodavstvom.

Ova procena takođe ima za cilj da identifikuje praznine i predloži relevantne preporuke za pregled zakonskog okvira i konkretne predloge u pogledu izmene

zakonodavstva, uključujući utvrđivanje nadležnosti odgovornih organa za izricanje prekršajnih kazni kao i za organizacione i funkcionalne aspekte.

U tom smislu, ova analiza, odnosno ova *ex-post* procena će poslužiti kao osnova za buduće zakonodavne izmene Zakona.

Shodno tome, *ex-post* procena zakona se smatra veoma neophodnim instrumentom za identifikaciju nivoa sprovođenja, izazova sa kojima se suočava tokom sprovođenja, kao i mera koje treba preduzeti u cilju jačanja sprovođenja ovog zakona.

Procena Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava je vršena za period od stupanja na snagu do decembra 2023. godine.

Ova *ex-post* procena u delokrugu ima zakon u celini.

Isto tako, ova procena analizira i nivo usklađivanja Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava sa drugim važećim zakonodavstvom.

Aktivno uključene strane u procesu sprovođenja Zakona su:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova, konkretnije njene agencije i/ili odeljenja, kao u nastavku:
 - Policija Kosova;
 - Departman za javnu bezbednost.
 - Kosovska agencija za forenziku
 - Licencirano pravno lice.

II. OPIS ZAKONA KOJI ĆE BITI PROCENJEN I SPROVEDENA METODOLOGIJA

A) Opis zakona ili podzakonskog akta koji će biti procenjen

Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava utvrđuje prava fizičkih i pravnih lica za legalizaciju oružja ili dobrovoljnu predaju oružja, municije, kao i nezakonito posedovanje eksplozivnih

sredstava, u roku za legalizaciju i predaju koji je definisan u skladu sa odredbama ovog zakona, sa ciljem stvaranja sigurnijeg okruženja za sve građane.

Ex-post procena je sprovedena u celokupnom sadržaju Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, jer je važno proceniti njegov ukupni uticaj na uspostavljanje i sprovođenje mera javne bezbednosti tokom procesa legalizacije i procesa prijema na Kosovu. Štaviše, interoperabilnost između članova i zavisnost koju članovi imaju jedan od drugog, onemogućava da se ovaj zakon obrađuje samo u određenim članovima.

Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava je dao ovlašćenja da se podzakonskim aktima uređuju u detaljima pitanja koje se odnose na:

- Legalizaciju oružja;
- Predaju oružja, municije i eksplozivnih sredstava; i
- Državni koordinacioni centar.

Od stupanja na snagu, za sprovođenje zakona Ministarstvo unutrašnjih poslova je usvojilo samo podzakonski akt koji proizilazi iz člana 4. i 5. Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, konkretnije usvojilo je samo Administrativno uputstvo (MUP) br. 09/2018 o legalizaciji oružja³.

Cilj ovog Administrativnog uputstva je da utvrđuje rokove i operativne modalitete, knjižicu, zahtev i saglasnost za legalizaciju oružja i procedure koje treba slediti licencirano pravno lice tokom utvrđenog vremenskog perioda za legalizaciju, u cilju stvaranja što bezbednijeg okruženja za sve građane.

Svakako, podzakonski akti koji proizilaze iz člana 8. (Predaja oružja, municije i eksplozivnih sredstava) i člana 10. (Državni koordinacioni centar) nikada nisu izrađeni, i shodno tome i ova dva pitanja, dakle predaja i funkcionisanje Državnog koordinacionog centra nisu uređena. Ova pitanja su međusobno usko povezana, s obzirom da pitanje predaje oružja, municije i eksplozivnih sredstava nikada nije sprovedeno, onda nije ni urađeno osnivanje Državnog koordinacionog centra i regulisanje njegovog rada. Tokom analize radne grupe u izradi ove *ex-post* procene, došlo se do zaključka da zbog poteškoća sa kojima se suočavaju u sprovođenju od strane nadležnih jedinica, izrada ovih podzakonskih akata nikada nije pokrenuta.

³ Objavljeno u Službenom listu Republike Kosovo 08.11.2013. godine, dostupno onlajn <<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=18097>>

Što se tiče postupaka, Ministarstvo unutrašnjih poslova je takođe donelo tri (3) Odluke. Odlukom 536/2018⁴ koja proizilazi iz člana 4. Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, objavljuje se i utvrđuje rok za legalizaciju oružja, koji je od 17. decembra 2018. do 17. juna 2019. godine. Nakon donošenja ove Odluke, doneta je i Odluka 15/107⁵ kojom se rok za legalizaciju oružja produžava do 17. septembra 2019. godine.

Dana 12.08.2020. godine, ministar unutrašnjih poslova je Odlukom br. 790/2020 odlučio da sva fizička i pravna lica koja su svoje oružje predala na legalizaciju u privatnim kompanijama za popravku oružja, mogu da podižu i čuvaju u svojim domovima.

B) Lanac rezultata

Uzimajući u obzir delokrug i vrstu ove *ex-post* procene, radna grupa je došla do zaključka da se ovaj deo ne primenjuje na ovu procenu.

C) Metod *ex-post* procene

Za primenu Vodiča za *ex-post* procenu zakonodavstva u Republici Kosovo, Ministarstvo unutrašnjih poslova je 18.05.2023. godine osnovalo radnu grupu, koja je dobila mandat da izvrši *ex-post* procenu Zakona br. 05. /L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava. Ovu radnu grupu vodi Pravni departman Ministarstva unutrašnjih poslova, u saradnji sa Departmanom za javnu bezbednost u Ministarstvu unutrašnjih poslova, kao i sa učesnicima iz drugih nadležnih institucija iz oblasti legalizacije oružja koji su direktno ili indirektno uključeni u sprovođenju zakona, kao što su Kancelarija premijera, Policija Kosova, Ministarstvo odbrane, Državno tužilaštvo i Kosovska agencija za forenziku.

Metodologija u pripremi Izveštaja o *ex-post* proceni Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava uključuje upotrebu kvalitativne metode i metode analize, jer ona ima za cilj prikupljanje podataka o trenutnom strukturnom funkcionisanju nadležnih jedinica ili službenika za koordinaciju i izveštavanje o sprovođenju ovog zakona, sprovođenjem analize za način koordinacije, izveštavanja i saradnje sa Departmanom za javnu bezbednost.

Podaci su prikupljeni od nekoliko ključnih izvora kao što su:

- a. Važeće zakonodavstvo u oblasti legalizacije i dobrovoljne predaje oružja i municije;

⁴ Odluka br. 536/2018 je usvojena 23.11.2018. godine od strane ministra Ministarstva unutrašnjih poslova.

⁵ Odluka br. 15/107 je usvojena 18.06.2019. godine od strane Vlade Republike Kosovo.

- b. Ostali relevantni dokumenti od institucija iz oblasti legalizacije i dobrovoljne predaje oružja i municije;
- c. Sastanci sa nadležnim službenicima i institucijama za sprovođenje Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava u cilju prikupljanja podataka u pogledu nivoa sprovođenja kao i izazova sa kojima se suočavaju ove institucije.

Što se tiče izvora zakonodavstva, analizirano je zakonodavstvo u celini, počev od Ustava Republike Kosovo, relevantnog Zakona o oružju, relevantnog Zakona o eksplozivima, Zakona o legalizaciji i predaji kao i drugih podzakonskih akata i relevantnih odluka donetih u cilju sprovođenja Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava.

Ustav Republike Kosovo⁶

Ustav Republike Kosovo kroz Amandman br. 23 u članu 65- stav 15. utvrđuje da se amnestija može dati samo preko relevantnog zakona. Dakle, za razmatranje ovog problema treba doneti relevantni zakon.

Krivični zakonik Republike Kosovo⁷

Pitanje koje se odnosi na oružje, municiju i eksplozivne naprave obrađuje se u Glavi XXIX – Krivična dela u vezi sa oružjem. Konkretnije članom 364. do 369. koji uređuju pitanje krivičnih dela sa oružjem, koja se nadovezuju i sa problemom legalizacije i predaje oružja.

Zakon br. 05/L-022 o oružju⁸

U članovima 34. i 35. Zakona br. 05/L-022 o oružju utvrđuje se legalizacija i dobrovoljna predaja oružja gde se naglašava da će se legalizacija i predaja oružja urediti posebnim zakonom.

Zakon br. 04/L-022 o civilnoj upotrebi eksploziva⁹

Zakon br. 04/L-022 o civilnoj upotrebi eksploziva utvrđuje uslove i kriterijume za proizvodnju, trgovinu, uvoz, izvoz, tranzit, prenos, skladištenje, korišćenje i uništavanje eksploziva ili vatrometa, kao i kriterijume za nadgledanje i primenu

⁶ Objavljen u Službenom listu Republike Kosovo 09.04.2023. godine, dostupan onlajn < <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=3702>>

⁷ Službeni list Republike Kosovo br. 02/od 14. januara 2019. godine, dostupan onlajn <<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18413>>

⁸ Službeni list Republike Kosovo br. 25/od 19. avgusta 2015. godine, dostupan onlajn <<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=11018>>

⁹ Službeni list Republike Kosovo br. 9/od 22. avgusta 2011. godine, dostupan onlajn <<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2751>>

ovog zakona sa ciljem zaštite ljude, imovine i životne sredine. Jedan od glavnih elemenata ovog nadgledanja je svakako i zakonita upotreba eksplozivnih naprava.

Održavanje sastanaka sa relevantnim akterima

U okviru sastanaka sa relevantnim institucijama vremenom je održano nekoliko sastanaka radne grupe na kojima su identifikovani i raspravljalo se o izazovima u sprovođenju Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava. Rezultati ovih diskusija, uključujući mišljenja ovih institucija, mere koje su preduzele u njegovom sprovođenju, izazove koje su imali, kapacitete koje su imali na raspolaganju da obezbede obavljanje ispunjenje zakonskih nadležnosti, bili su deo diskusija radne grupe.

Tokom ovog procesa, Departman za javnu bezbednost u saradnji sa Pravnim departmanom Ministarstva unutrašnjih poslova bili su zaduženi za prikupljanje i analizu podataka koji su bili neophodni za realizaciju ove detaljne procene. Ovaj izveštaj je zasnovan na ovim zvaničnim podacima i analizama, koji su podeljeni i raspravljani sa radnom grupom. Podaci obuhvataju period od stupanja na snagu zakona, od aprila 2017. do decembra 2023. godine.

Na osnovu toga, Ministarstvo je preduzelo sve radnje i izvršilo procenu celokupnog procesa sprovođenja zakona.

Naravno, izazovno za analizu bio je nedostatak kompletiranja zakonskog okvira, konkretno podzakonskih akata odobrenih Zakonom br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava.

III. REZULTATI PROCENE

A) Sprovođenje zakona

a. Opšte informacije

Iz procesa *ex-post* procene, konkretno sa sastanaka koje je realizovala radna grupa sa nadležnim institucijama, proizilazi da je sprovođenje Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, praćeno je nekoliko izazovima, među kojima su glavni bili neopširno formulisanje zakonskih odredbi, nedostatak usklađenosti sa Zakonom o upravnom postupku, kao i nedostatak ljudskih resursa za sprovođenje ovog zakona.

Nedostatak usklađenosti sa drugim važećim zakonima

U odnosu na pitanja koja pokriva, zakon je usklađen je sa relevantnim zakonom o oružju. Postupci koji su utvrđeni ovim zakonom odnose se na relevantni zakon o

oružju i isti do nedavno nisu bili usklađeni sa relevantnim zakonom o opštem upravnom postupku. Međutim, nakon usklađivanja Zakona o oružju sa ZOUP-om, u velikom delu zakona, Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava smatra se usklađenim. Za delove koji nisu usklađeni, oni su predstavljeni u odeljku „Usklađivanje“ ovog izveštaja o *ex-post* proceni.

Nedostatak dovoljnih ljudskih resursa

Neophodna je potreba za povećanjem ljudskih kapaciteta, konkretno službenika koji se isključivo bave sprovođenjem ovog zakona. Tačnije, ljudi koji se bave uzorcima ili testovima oružja i identifikacijom oružja moraju imati dovoljno znanja o oružju i municiji kako ne bi bilo problema u budućnosti. Često je zapošljavanje i zadržavanje ovih ljudi predstavljalo izazov, stoga je radna grupa ovo ocenila kao nedostatak.

Nedostatak dovoljnih resursa za nadgledanje sprovođenja ovog zakona

Jedinica u okviru koje su delegirane nadležnosti za nadgledanje sprovođenja ovog zakona nije mogla da ispuni zakonske uslove, zbog nedostatka adekvatne pravne strukture za to.

Neophodne su jasne zakonske nadležnosti u vezi sa mandatima za nadgledanje u cilju unapređenja i adekvatnog sprovođenja zakona.

Neusklađenost zakonskog okvira sa stanjem u zemlji

Radna grupa je ocenila da Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava nije uspeo da efikasno reši situaciju legalizacije oružja, jer su procedure bile previše opterećujuće za uključene strane, dakle za građane, ali i za državne institucije, za sprovođenje ovog zakona, uključujući i druga pravna lica. Takva situacija je rezultirala sa posledicama na štetu građanina, jer nisu preduzete radnje na ostvarivanju ovog prava.

Prema ovom zakonu, u postupak za legalizaciju oružja je za glavnog aktera postavljeno fizičko lice, i to je prema zvaničnim podacima rezultiralo da nije funkcionisalo.

Dakle, fizičko lice tokom perioda legalizacije, treba da se javi u najbližoj policijskoj stanici u svojem prebivalištu ili boravištu i da prijavi posedovanje oružja koje nije registrovalo ranije, i tom prilikom će dobiti knjižicu i zahtev za legalizaciju oružja. Svakako, nakon dobijanja knjižice, isto je u obavezi da u roku od petnaest (15) dana predaje oružje licenciranom pravnom licu. Licencirano pravno lice, u skladu sa zakonom, dužno je da čuva oružje i odgovorno je za verifikaciju da oružje ne predstavlja opasnost za javnu bezbednost, da testira oružje tako što će ispaliti metak i da potvrdi da je oružje označeno u skladu sa Zakonom o oružju.

Ilustracije radi, iz zvanične statistike koju je dobio Departman za javnu bezbednost, ona pokazuje da je od stupanja na snagu ovog zakona, dakle od 2017. godine, podneto oko dve hiljade (2000) zahteva građana za legalizaciju oružja i nijedan od ovih zahteva nije završen.

U tom smislu, izazovno je i uključivanje licenciranog pravnog lica, koje predstavlja pravno lice koje je licencirano za trgovinu, popravku, deaktivaciju i proizvodnju oružja u skladu sa Zakonom o oružju, koje je ovim zakonom ovlašćeno da čuva oružje i odgovorno je za proveru da oružje ne predstavlja opasnost po javnu bezbednost, da vrši probno ispaljivanje i da potvrdi da li je oružje označeno.

Radna grupa je ocenila da licencirana pravna lica nisu imala kapacitet da urade tako nešto.

Ilustracije radi, Kosovska agencija za forenziku, odnosno Divizija za balistiku, koja je bila učesnik u procesu prijema i unosa standardnih uzoraka ispaljenih metaka oružjem u sistem „IBIS“ i upoređivanja sa nepoznatim slučajevima, uzorke koje su donela licencirana pravna lica preko Departmana za javnu bezbednost.

Iz ovog procesa, Kosovska agencija za forenziku je istakla da je naišla na mnoge nepravilnosti koje su licencirana pravna lica uradila u slučaju identifikacije oružja i pripreme uzoraka (čaura i metaka), dakle, nisu bili u stanju da identifikuju:

- a) model, kalibar i proizvođača oružja;
- b) kriterijum za obeležavanje donetih uzoraka u mnogim slučajevima nije ispoštovan, (čaura i meci) nisu obeleženi ili identifikovani sa relevantnim oružjem, kako je traženo;
- c) s obzirom da municija koja je korišćena u probnim ispaljivanjima nije bila dobra, tokom ispaljivanja nisu proizvedeni tragovi ili karakteristike oružja u hicima ili balističkim testovima na čaurama ili mecima;
- d) sledljivost je u mnogim slučajevima bila lošeg nivoa jer je korišćena loša municija; i
- e) lica koja su pripremala uzorke i informacije u vezi sa utvrđivanjem o kakvom se oružju radi, nisu posedovala dovoljno znanja da identifikuju oružje koje su obradili.

Sve gore navedene tačke su osnovni kriterijumi za pripremu uzoraka, identifikaciju i traganje oružjem, stoga i ubuduće lica koja pripremaju ove uzorke ili testiranja oružja i identifikaciju oružja moraju svakako imati dovoljno znanja o oružju i municiji, tako da ubuduće nemaju problema.

S obzirom da proces nije mogao da bude okončan, ministar Ministarstva unutrašnjih poslova je Odlukom br. 790/2020 od 12.08.2020. godine, odlučio da:

„1. Sva fizička i pravna lica koja su predala oružje za legalizaciju privatnim kompanijama, mogu da podižu oružje i da ih čuvaju u svojim domovima do druge odluke, ili do pokrenutih postupaka od strane Departmana za javnu bezbednost“.

Takođe, izazovo ostaje i pitanje da proces dobrovoljne predaje nikada nije započeo.

b. Važnost

U Republici Kosovo još uvek ima u posedu ilegalno oružje, municija i eksplozivna sredstva. Stalno prisustvo ilegalnog oružja, municije i eksplozivnih sredstava neminovno služi kao destabilizujući faktor u Republici Kosovo. U pogrešnim rukama, one imaju destabilizujući potencijal i njihovi negativni efekti mogu biti višestruki. Kao takvi, one predstavljaju stalni rizik za zajednice, društva i institucije. Policija Kosova u poslednjih 20 godina zaplenjuje oko 1500 godišnje.

Legalizacija ilegalnog oružja, municije i eksplozivnih sredstava jedna je od mera kontrole i među najsloženijim aktivnostima, s obzirom da zahteva blisku saradnju više institucija, kao i sticanje poverenja zajednice.

Legalizacija ilegalnog oružja, municije i eksplozivnih sredstava takođe su ciljevi koji su utvrđeni i preduzeti u vodiču njihove municije na Zapadnom Balkanu do 2024. godine, odnosno cilj 5 koji precizira da:

Tokom 2024. godine smanjiti dovoljno procenjeni broj vatrenog oružja koje de drži nelegalno na Zapadnom Balkanu“

Dok se u opštim ciljevima ovog Vodiča utvrđuje da treba da se „*garantuje uspostavljanje zakonskih mera koje dozvoljavaju legalizaciju i dobrovoljnu predaju oružja“.*

Isto tako, pokazatelj 11 utvrđuje da će se ovaj pokazatelj za Republiku Kosovo procenjivati prema broju dobrovoljno predatih oružja, municije i eksploziva, kao i legalizovanog ili deaktiviranog vatrenog oružja.

Iz procesa ove *ex-post* procene proizilazi da je ovaj zakon veoma važan da bi se obezbedio potreban proceduralni okvir za legalizaciju i predaju oružja, municije i eksplozivnih sredstava, međutim, u nekim slučajevima nedostaje potpuna pravna jasnoća, kao što su jasnoća u pogledu nadležnosti mehanizama za sprovođenje

zakona. Shodno tome, treba izmeniti i dopuniti nekoliko odredbi, uglavnom u cilju usklađivanja.

c. Usklađivanje

Usklađivanje sa međunarodnim standardima

Iako u pogledu legalizacije oružja ne postoji jedinstven međunarodni standard, postupak nakon legalizacije je utvrđen relevantnim Zakonom o oružju, koji je u skladu sa EU *acquis*-om.

Unutrašnja koherentnost

Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava nema suprotnosti između odredbi.

Spoljna koherentnost

Rezultati procene pokazuju da prilikom izrade zakona, isti nije bio usklađen sa nekoliko zakona, konkretnije sa zakonom o opštem upravnom postupku.

Svakako, zbog izmena i dopuna Zakona br. 05/L-022 o oružju iz Zakona br. 08/L-176 o izmenama i dopunama zakona koji sadrže posebne upravne postupke i njihovo usaglašavanje sa Zakonom br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku sa Zakonom br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku, izvršeno je usklađivanje rokova za žalbu, i nakon ovih izmena nezadovoljna stranka sa odlukom ima pravo žalbe u roku od trideset (30) dana od dana saopštavanja odluke, u skladu sa relevantnim Zakonom o opštem upravnom postupku.

Nedostatak usklađivanja sa Zakonom br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku¹⁰

Iako usklađen sa Zakonom br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku u vezi sa rokovima za žalbu, zakon nije usklađen u vezi sa pitanjem tereta dokazivanja. U skladu sa odredbama Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, sama stranka je ta koja treba da podnese dokumente koji se zahtevaju u skladu sa Zakonom i Administrativnim uputstvom za sprovođenje ovog zakona.

Dok prema definicijama i zahtevima koji proizilaze iz Zakona br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku, proveru i utvrđivanje ispunjenosti kriterijuma koji su

¹⁰ Službeni list Republike Kosovo br. 20/od 21. juna 2016. godine, dostupan onlajn <<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12559>>

utvrđeni zakonom vrši sam organ koji sam obezbeđuje podatke, dokumente ili informacije od drugih javnih organa.

Efikasnost

Uzimajući u obzir delokrug i vrstu ove *ex-post* procene, radna grupa je došla do zaključka da se ovaj deo ne primenjuje na ovu procenu.

Prikladnost

Generalno, Zakon se i dalje može smatrati relevantnim u oblasti legalizacije i predaje oružja. Međutim, u cilju da legalizacija i predaja oružja, municije i eksplozivnih sredstava bile što efikasnije, neophodan je proces revidiranja ovog zakona.

Radna grupa je ocenila da je glavni cilj ove *ex-post* procene da se pronađe efikasan, primenljiv i isplativ način za smanjenje nelegalnog posedovanja oružja, municije i eksplozivnog oružja na Kosovu, kako bi se stvorilo što bezbednije okruženje za sve građane.

Pored toga, radna grupa je ocenila da ovaj zakon nije bio dovoljno efikasan u rešavanju pitanja koje pokriva, i da postoji potreba za usklađivanjem sa drugim relevantnim zakonima, stoga i treba ga menjati.

IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

A) ZAKLJUČCI

Ex-post analiza Zakona br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava identifikovala je višestruki uticaj ovog zakona na javnu bezbednost.

U međuvremenu, tokom njegovog sprovođenja postojala poboljšana kontrola nad legalnim posedovanjem vatrenog oružja, ostali su i dalje rasprostranjeni izazovi u vezi sa sprovođenjem predaje ilegalnog oružja i rešavanjem aktivnosti na crnom tržištu. Širi društveni i ekonomski uticaj identifikovao je jednu interakciju. Kao zaključak, *ex-post* analiza odražava pomešani pejzaž rezultata, koja zahteva kontinuiranu procenu i moguća uređenja zakonodavstva. Sveobuhvatne i prilagodljive strategije su neophodne da bi se uspostavila ravnoteža između javne bezbednosti i individualnih prava u kontekstu zakona o legalizaciji oružja i predaji oružja.

Trenutno stanje u uređivanju oblasti oružja, municije i eksplozivnih sredstava i otklanjanje pravnih nedostataka i kolizije pravnih propisa ima prostora za velika poboljšanja. Na osnovu gore navedenih nalaza, Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji

i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava je u skladu sa najboljim standardima i praksom. Međutim, ocenjuje se da još uvek ima prostora za njegovo usklađivanje sa drugim važećim zakonima.

Radna grupa je ocenila da je Zakon br. 05/L-134 o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava okarakterisan sledećim nedostacima:

- Nepotpuno sprovođenje zakona;
- Usklađivanje zakona sa zakonom o opštem upravnom postupku;
- Nedostatak ljudskih resursa.

B) PREPORUKE

Sledeće preporuke su rezultat analiza koje su tokom sprovođenja zakona u praksi prikazane u skladu sa nalazima u ovom izveštaju o proceni, a koje bi podrazumevale izmene zakona, kao u nastavku:

- Za građanina bi bila dovoljna volja za predaju oružja i izdavanje ličnih isprava, dok pitanja overe obeležavanja, probnih ispaljivanja metaka i obeležavanja prilikom legalizacije treba da sprovodi država.
- Takođe i čuvanje oružja, koje je u postupku legalizacije, do okončanja postupaka, treba da obavlja država.
- Tokom izrade novog zakona o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, treba preispitati mandat i potreba za uključivanjem licenciranog pravnog lica;
- Tokom izrade novog zakona o legalizaciji i predaji oružja, municije i eksplozivnih sredstava, glavni teret ovog procesa treba da snose institucije;
- Za sprovođenje projekta i cilja Vlade Republike Kosovo za smanjenje administrativnog opterećenja, ali i zbog interesa koji ima država za uspešno okončanje ovog procesa, treba olakšavati procedure;
- Tokom izrade novog zakona o legalizaciji i predaji oružja, obaveza čuvanja oružja do okončanja postupka, treba preneti sa licenciranog pravnog lica na relevantne jedinice u okviru državnih institucija.

Na osnovu izvršene procene i preporuka donetih iz ove procene, Radna grupa predlaže izradu novog zakona koji će tretirati oblast legalizacije i predaje oružja, municije i eksplozivnih sredstava i podzakonskih akata donetih za sprovođenje zakona.

